Sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunnalle on pyydetty lisätietoa ansiopäivärahan tason porrastamisen vaikutuksista, SAK:n lausuntoon sisältyvän henkilömäärää koskevan arvion osalta.

SAK:n lausunnon mukaan

> Ansiopäivärahan porrastamisen myötä kaikilla 1300 euroa tai vähemmän ansaitsevilla ansiopäiväraha olisi jo kahden kuukauden jälkeen peruspäivärahan (800 €/kk) tasoinen. Korkeintaan 1500 € ansaitsevilla ansiopäiväraha olisi vain hieman peruspäivärahaa suurempi. Leikkaus olisi todella raju erityisesti näille **noin 20 000 pienituloiselle ansiopäivärahan saajalle**. Vaikka hallitus ei leikkaa esityksellä ansiopäivärahan enimmäiskestoa, kesto kuitenkin lyhenee tällä ryhmällä vain noin kahteen kuukauteen.

Lausunnossa esitettyä henkilömäärää on arvioitu STM:ssä ja VM:ssä rekisteritietojen perusteella.

FIVA:n 2022 tilaston perusteella vuoden aikana ansiopäivärahaa saaneista 22 923 henkilöllä päivärahan perustepalkka oli alle 1500 euroa kuukaudessa. Jos tämän ryhmän päivärahakaudet vastaisivat kestoltaan päivärahakausien oletettua jakaumaa kohdistuisi porrastus 0.82 * 22 923 = n. 18 800 henkilölle. Henkilömäärä viittaa kuitenkin kaikkiin vuoden aikana ansiopäivärahaa saaneisiin henkilöihin. Keskimäärin ansiopäivärahaa saaneella henkilöllä oli noin 106 maksupäivää vuoden aikana, jolloin **porrastus koskisi keskimäärin vuoden aikana 106 * 18 800 / 258 = n. 7700 henkilöä**. Nämä arviot ovat hyvin suuntaa antavia ja tarkempi arviointi edellyttää rekisteripoimintaa.

Ohessa FIVA:n tilasto vuodelta 2022 johon laskettu kumulatiivinen osuus etuuden saajista alle 1500 euron vakuutuspalkalla.

Etuuden perusteena oleva palkka	**Etuudet yhteensä**			
	Kaikki	**Osuus päivärahan saajista**	**Kumulatiivinen osuus päivärahan saajista**	**Henkilöt kumulatiivinen**
Yhteensä	**262 871**	**100 %**		
Alle 500	10	**0 %**	0 %	10
500–1000	1 497	**1 %**	1 %	1 507
1000–1500	21 416	**8 %**	9 %	22 923
1500–2000	53 120	**20 %**	29 %	76 043
2000–2500	63 501	**24 %**	53 %	139 544
2500–3000	47 456	**18 %**	71 %	187 000
3000–3500	29 470	**11 %**	82 %	216 470
3500–4000	16 562	**6 %**	89 %	233 032
4000–4500	9 753	**4 %**	92 %	242 785
4500–5000	6 153	**2 %**	95 %	248 938
5000–5500	3 674	**1 %**	96 %	252 612
5500–6000	2 472	**1 %**	97 %	255 084
6000–6500	1 553	**1 %**	98 %	256 637
6500–7000	992	**0 %**	98 %	257 629
7000–7500	701	**0 %**	98 %	258 330

Seuraavaksi henkilömäärää on arvioitu vuoden 2023 ansiopäivärahaa koskevien rekisteritietojen perusteella. SAK:n arvion on tässä tulkittu tarkoittavan joukkoa, joilla päiväraha jäisi porrastuksen jälkeen kuitenkin peruspäivärahaa suuremmaksi, eli perusteena olevat tulot olisivat 1300-1500.

Tämä joukko on huomattavasti pienempi kuin yllä olevassa taulukossa oleva 1000-1500e-ryhmään kuuluvat 21416 henkilöä vuoden aikana. Rekisteristä löytyi vuodelta 2023 yhteensä noin 11000 henkilöä, joilla perusteena oleva palkka oli tässä haarukassa. Tarkastelussa ei olla porauduttu ansiopäivärahan saannin kestoon ja siihen, miten kestot tässä joukossa jakautuvat. Jos oletetaan vastaavasti kuin edellä, että päivärahakaudet vastaisivat kestoltaan päivärahakausien oletettua jakaumaa ja arviossa käytetään samaa 82 prosenttia henkilöjoukosta, niin porrastus koskisi noin 9000 henkilöä, joilla perusteena oleva palkka on 1300-1500.

Tarkentavaa arviota on tehty vielä vuoden 2019 aineistolla huomioiden kestot. Tarkastelussa on käytetty 2019 vuoden joulukuuta ja vuoden lopun laskurikertymää.

Vakuutuspalkka / 2019 joulukuu	Kaikki	Porrastettu 80% tai 75%	80% porrastettu	75% porrastettu
0-1500	18593	12741	6000	6741
1300-1500	11274	7854	3594	4260

Edellä todetut epävarmuudet koskevat myös näitä arvioita.

Lopuksi todetaan, että arvioissa ei olla huomioitu mitään ansiopäivärahaan vuoden 2024 aikana tai myöhemmin sovellettavaksi tulevia muutoksia tai etuuden saajien määrän kehitystä. Arviointiin sisältyykin epävarmuuksia. **Edellä esitetyn perusteella arvio kuitenkin on, että SAK:n lausunnossaan esittämä luku voi viitata henkilöihin, jotka ovat vuoden aikana saaneet ansiopäivärahaa ja joiden vakuutuspalkka on alle 1500 euroa kuukaudessa. Henkilömääräksi, joiden päivärahaa porrastetaan, sen arvioidaan kuitenkin olevan liian korkea.**

Marjaana Maisonlahti
Hallitusneuvos